

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția: Strada Academiei No. 6. Administrația: Parcul Ștefan cel Mare No. 8.	Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni	Abonament: Exemplarul 5 Lei Pe un an 200 Lei
---	--	--

PARTEA OFICIALĂ

VALERIU TRAIAN FRENȚIU

DIN MILA BUNULUI DUMNEZEU ȘI GRAȚIA SFÂNTULUI SCAUN APOSTOLIC AL ROMEI
 EPISCOPI ROMÂN UNIT DE ORADEA-MARE, ASISTENT AL TRONULUI PONTIFICIU, DOCTOR
 ÎN SFÂNTA TEOLOGIE ETC.

Veneratului Cler și Iubitului Popor Credincios din Eparhia Noastră Dar și Mântuire dela Dumnezeu și binecuvântarea Noastră Arhierescă,

„Pe Isus Nazarineanul cel răstignit îl căutați? S'a sculat, nu este aici; iată locul unde l'au pus pe e”. (Marcu 16, 6)

Iubiți Frați și Fii,

„Și după ce a trecut Sâmbăta Maria Magdalena și Maria lui Iacob și Salomia au cumpărat miresme ca să meargă să-l ungă. Și foarte de dimineață, în ziua cea dintâiu a săptămânii, au venit la mormânt după ce a răsărit soarele”. (Marcu 16, 1—2). Dragostea și credința le-a atras pe acestea femei evlavioase la mormântul lui Isus, dar ori cât de mare le-a fost dragostea nici o clipită ele nu-și uită de datorințele impuse prin porunca lui Dumnezeu, ci, cum ne spune S. Ev. Luca (23, 56) „Sâmbăta au odihnit după poruncă”. Dar îndată ce s'a putut în cea dintâiu zi, încă în zori de zi au grăbit la mormânt ca să-l ungă pe Isus.

Să învățăm dela aceste femei evlavioase, cum trebuie să-l căutăm pe Isus și să-i slujim:

„Foarte de dimineață în ziua cea dintâiu a săptămânii au venit”. Iar în Psalmi cântăm: „Mi-am adus aminte de tine în așternutul meu. În dimineața am cugetat spre tine, că ai fost ajutorul meu”. „Dumnezeule Dumnezeul meu, către tine mănec. Insetat-a

de tine sufletul meu”. Iar în rugăciunile prescrise de S. Biserică zicem: *Sculându-ne din somn cădem către tine Bunule și cântare îngerească strigăm ție Puternice*. „Din pat și din somn m'ai ridicat, Doamne, mintea mea o luminează, și buzele mele le deschide, ca să Te laud pre Tine, Sfântă Treime”. „Din somn sculându-mă, mulțumesc ție Sfântă Treime, că pentru multă bunătatea și îndelungă răbdarea ta nu Te-ai mâniat pe mine leneșul și păcătosul, nici mai pierdut cu fărădelegile mele, ci ai făcut iubire de oameni după obicei, și întru desnădăjduire zăcând eu, m'ai ridicat, ca să mănec și să măresc puterea Ta . . .”. „Mărire ție Împărate, Dumnezeule Atotputernice, carele cu purtarea Ta de grije cea dumnezească și iubitoare de oameni m'ai învrednicit pe mine păcătosul și nevrednicul Tău servitor a mă sculă din somn și a dobândi intrare în sfânta casa ta . . .”. „Iată Mirele vine în miezul nopții; și fericit e servitorul pe care l va afla priveghiând, iar nevrednic iarăși pe care l va afla lenevindu-se. Vezi dar suflete al meu, cu somnul să nu te îngreunezi, ca să nu te dai morții și afară de împărăție să te încui”. . . „Mulțumim ție Doamne Dumnezeul nostru

carele ne-ai ridicat pe noi din aşternuturile noastre, şi ai băgat în gura noastră cuvânt de laudă, ca să ne închinăm şi să chiemăm numele Tău cel sfânt. . .“

„De noapte mâneacă spiritul nostru, la tine Dumnezeu nostru, pentrucă lumină sunt poruncile tale pe pământ. . .“ „Doamne Dumnezeu nostru, carele ai depărtat dela noi trândăvirea somnului şi împreună ne-ai chemat cu chemare sfântă, ca să ridicăm şi noaptea mâinile noastre şi să ne mărturisim ţie întru judecăţile dreptăţii Tale, primeşte rugăciunile noastre, cererile, mărturisirile, închinăciunile celea de noapte; şi ne dăruieşte Dumnezeule, credinţă nedată de ruşine, nădejde tare, iubire neţărnănică, binecuvântă intrările şi ieşirile, faptele, lucrurile, cuvintele, cugetele noastre şi ne dă nouă să ajungem la începutul zilei, laudând, cântând şi binecuvântând bunătatea îndurării tale celei ne-grăite. . .“

Din S. Scriptură, din acestea rugăciuni prescrise de S. Biserică, din pildele Mironosiţelor şi ale sfinţilor, învăţăm că des de dimineaţă îndată ce ne sculăm datorinţa noastră cea dintâiu este să ne ridicăm mintea noastră la bunul Dumnezeu, să-i mulţumim că ne-a mai dat încă o zi ca să facem bine pe pământ, să ne pocăim şi să-l preamărim, ca să ne putem asigura fericirea cerească. Să-i mulţumim că ne dă puţinţa ca să intrăm din nou în casa sa, în S. Biserică şi ca şi Mironosiţele să grăbim „la locul unde l’au pus pe El“.

Isus nu numai odată a suferit şi s’a răstignit pentru noi pe muntele Golgota, ci în fiecare zi, în fiecare biserică, la S. Liturghie, din nou şi din nou se jertfeşte pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire din dragoste. „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca să-şi pună cineva sufletul său pentru pretinii săi.“

Aceasta dragoste trebuie să o răsplătim cu dragoste şi cel puţin atâta să facem, ca să fim de faţă în biserică când Isus se jertfeşte din nou şi din nou pentru noi.

Porunca a 3-a dumnezeiască şi 1 şi 2 bisericăscă ne obligă, ca în fiecare Dum-

neacă şi Sărbătoare să ascultăm Sfânta Liturghie cu pietate, cum se cuvine dela început până la sfârşit şi dacă nu o facem aceasta păcătuim; dar ca să ne arătăm dragostea noastră adevărată către Isus trebuie să mergem în fiecare zi să ascultăm S. Liturghie. Tot aşa suntem datori ca, cel puţin odată în an în timpul Paştilor, să ne spovedim şi să ne cuminecăm. Dacă nu a facem aceasta, pe lângă celelalte păcate ale noastre, facem un nou păcat.

Iar dacă ne împărtăşim numai odată în an cu preţiosul trup şi sânge al Mântuitorului nostru, numai datorinţa strictă ne o împlinim, dar nu ne silim ca dragostea cea mare ce ni-o arată Isus să o răsplătim cu cât mai mare dragoste. Aceasta o vom putea ajunge, dacă în fiecare ziuă vom asculta cu evlavie S. Liturghie şi ne vom împărtăşi cu trupul şi sângele preţios al Dlui nostru Isus Cristos, cum au făcut toţi creştinii din celea dintâi trei veacuri.

Să nu ne pară rău de timpul cât îl petrecem în fiecare zi în biserică, pentrucă acela nu numai că ne asigură mai tare fericirea vecinică, ci şi lucrul mâinilor noastre de pe acest pământ ni-l binecuvântează şi vom putea împlini mai bine şi mai cu spor datorinţele noastre zilnice, decât dacă nu ne-am fi câştigat binecuvântarea şi ajutorul Domnului în fiecare ziuă.

S. Evanghelie ne spune că Mironosiţele s’au grăbit în zori de zi ca să fie celea dintâi la mormântul Domnului. Ajungând acolo şi-au plecat feţele, căutând pe Isus. Nu s’au pus la poveşti, nu s’au gândit la alte lucruri ce mai au de isprăvit; gândul lor a fost singur numai să l’afle pe Isus şi să-i slujască ungându-l cu miresme. Şi noi intrând în biserică trebuie să ne plecăm feţele, să ne închinăm cu toată evlavia înaintea lui Isus, care din dragoste către noi petrece zi şi noapte pe altar în S. Cuminecătură. Să-l căutăm numai singur pe Cristos rugându-ne, mulţumindu-i pentru darurile câte ni le-a dat şi preamărindu-l în cântării. Şi cum Mironosiţele nu s’au depărtat dela mormânt până ce Ingerul nu le-a zis: „Mergeţi de spuneţi ucenicilor

lui și lui Petru, că va merge mai înainte de voi în Galilea: acolo îl veți vedea pe el cum a zis vouă;” așa nici noi să nu ieșim din biserică până ce nu zice Preotul: „Cu pace să ieșim.”

Dragostea a făcut pe Mironosițe să fie și darnice. Au văzut că Iosif din Arimatia, înainte de a-l pune pe Isus în mormânt, l-a uns cu miresme după datină, dar ele nu s'au îndestulit cu aceasta, ci dragostea și cinstea ce o aveau față de Isus le-a îndemnat să meargă să cumpere miresme ca și ele să-l poată unge. Părinții cari își iubesc copiii, jertfesc mult pentru ei și cu cât e mai mare dragostea lor, cu atât va fi mai mare și jertfa. Mirele cari își iubește Mireasa cu multă bucurie îi cinstește una și alta, fiindcă dragostea ne face ca să ne despoiem și să ne lipsim cât mai mult pe noi, ca să putem da și face bucurie celui pe care îl iubim. Așa dacă îl iubim pe Isus și sf. sa Biserică, cu cât îl iubim mai mult, cu atât mai mult vom jertfi pentru cinstea Lui și împodobirea sf. sale Biserici. Așa judecă și Isus, după cum ne spune S. Ev. Marcu (12, 41-44): „Și șezând Isus în fața vistieriei, privea cum aruncă poporul bani în vistierie, și mulți bogați aruncau mult. Și venind o văduvă săracă, a aruncat doi bănuși, ce este un codrat. Și chemând Isus pe ucenicii săi, le-a zis lor: adevăr zic vouă, că aceasta văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți cei ce au aruncat în vistierie. Căci toți din prisoseala lor au aruncat; iar aceasta din lipsa sa, toate câte a avut a aruncat. toată avuția sa.”

Iubiți Frați și Fii

Serbând luminata Inviere a Mântuitorului nostru Isus Cristos, să ne închinăm Euharisticului Impărat care pentru noi și pentru a noastră mântuire și-a vărsat scumpul său sânge pe lemnul crucii și se jertfește zilnic în Sf. Liturghie și petrece în mijlocul nostru zi și noapte pe S. Altar în S. Euharistie. Să-i mulțumim pentru dragostea ce ne-a arătat până acum, deși am fost ne-

vrednici; să-l rugăm să ne sădească în suflet o dragoste curată și cât mai mare care să ne îndemne să ne apropiem de El, de Mântuitorul și Dumnezeuul nostru cât mai des; să ne lumineze mintea și să ne întărească voința ca să putem cunoaște în toate zilele vieții noastre ce îi este plăcut și ce trebuie să încunjurăm ca să nu mai păcătuim nici odată și să suferim mai bine ori ce chiar și moartea, decât să-l vătămăm cu vreun păcat pe El, care ne iubește atât de mult. Să cunoaștem netrebnicia avuțiilor pământești, ca acelea să nu ne poată abate nici odată dela calea adevărată a virtuților. Să administrăm avuțiile din lumea aceasta după placul lui Isus, ca la judecata din urmă să ne laude și pe noi înaintea Apostolilor ca și pe văduva din S. Evanghelie. Iar cu ziua Invierii Sale de azi, să înviem și noi sufletește, să începem o nouă viață sufletească plăcută lui Dumnezeu și nimic din lumea aceasta să nu ne poată despărți de Isus, ca astfel și în viața vecinică să-l putem preamări în Impărăția cerească. Amin.

Darul Domnului nostru Isus Cristos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Spiritului Sfânt să fie cu voi cu toți acum și purerea și în vecii vecilor. Amin.

Dat în reședința noastră Episcopescă din Oradea, cu ocaziunea sărbătoarei Invierii Domnului în anul una mie nouă sute douăzeci și nouă, al Episcopatului Nostru al XVII-lea.

Episcop VALERIU TRAIAN m. p.

No. 534—1929.

Necrológ.

Cu durere comunicăm Ven. Cler. diecezan, că On. Cavril Bardoși paroh în Derna de sus în ziua de 9 Februarie crt. a repausat în Domnul în anul al 59-lea al vieții și al 37-lea al preoției sale.

In veci pomenirea lui!

Oradea, Șed. Cons. din 21 Febr. 1929.

No. 775—1929.

Necrolog.

Cu durere comunicăm Ven. C'er. diecezan, că On. în Cristos Frate Ioan Popp paroh în Ciulești, în ziua de 9 Martie crt. a repaosat în Domnul în anul al 65-lea al vieții și al 31-lea al preoției sale.

In veci pomenirea lui!

Oradea, 20 Martie 1929.

No. 778—1929.

Muzeul Unirii

Circulara Nr. 1867—1929 către despărțămintele și cercurile culturale ale Astei referitor la aranjarea Muzeului Unirii la Alba-Iulia în vederea serbărilor Unirii, — mai jos o publicăm în întregime îndemnând preoțimea să dea acțiunii întregul lor sprijin.

„Din prilejul împlinirii a 10 ani dela Unirea Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu patriamamă, „Asociațiunea“, care a creat Muzeul Național din Sibiu și Muzeul Avram Iancu din Vidra, — în înțelegere cu Înaltul Guvern și cu comitetul instituit de acesta pentru aranjarea serbărilor Unirii — a hotărât ca întru pomenirea de veci a zilei de 1 Decembrie 1918, să ia asupra sa sarcina de a întocmi, cu concursul membrilor ei și al tuturor oamenilor de bine și *Muzeul Unirii*, a cărui clădire și sprijin material la aranjare ni s'a pus la dispoziție din partea Onor. Minister al Cultelor și Artelor.

Acest Muzeu va cuprinde :

1. Obiectele și documentele istorice în legătură cu afirmarea romanității părților ardeleni a pregătirii și înfăptuirii Unirii, și anume :

1. Obiecte și documente de proveniență română.
2. Obiecte și documente în legătură cu voivodatele românești din aceste părți.
3. Obiecte și documente referitoare la mișcările din revoluția anilor 1437 și 1514.
4. Obiecte documente și tablouri din epoca lui Mihai Viteazul (Tabloul ce reprezintă intrarea lui Mihai în Alba-Iulia, Lupta dela Călugăreni etc.)
5. Obiecte, documente și tablouri din revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan. (Supliciul lui Horia etc.)
6. Obiecte, documente și tablouri din revoluția anilor 1848—1849.

7. Obiecte, documente și tablouri din anul 1918, între cari procesele verbale ale Comitetului Partidului național până la 1 Decembrie 1918, cu discursul dlui Dr. Alexandru Vaida-Voevod dela 18 Octombrie 1918 și cu contractul încheiat între Antantă și România, pentru intrarea acesteia în războiul mondial alături de Antantă.

8. Manifestul Generalului Presan, în original și hotărârile noastre în original.

9. Proclamația și convocarea Adunării Naționale dela Alba-Iulia, în original, procesele verbale ale Adu-

nării și discursurile rostite, scrise de mâna fiecărui vorbitor, în original.

10. Tablourile și fotografiile făcute cu acea ocaziune.

11. Procesele verbale de constituire și alte acte ale legiunilor înființate în părțile ardeleni, ordonanțele date de aceste legiuni și drapelele lor etc.

12. Rapoartele și procesele verbale ale comitetelor județene și de plasă, ordonanțele date de aceste comitete, foi volante etc.

13. Facsimilul, dacă nu se poate originalul, actului de unire, prezentat Maiestății Sale Regelui la București.

14. Tabloul delegației Ardealului, care a prezentat M. Sale Regelui actul de Unire.

15. Fotografiile sau tablourile conducătorilor Adu-nării dela Alba-Iulia, dnii Iuliu Maniu. Dr. Al. Vaida Voevod, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. I. Suciuc, V. Goldiș, Dr. Teodor Mihali, Gheorghe Pop de Băsești, Mihai Popovici Dr. I. Ciordaș, N. Bolcaș, Căpitan Medrea, O. Gritta ș. a.

16. Tablourile Morților cu această ocazie : I. Arion, părintele Opr.ș etc.

17. Tabloul familiei Regale.

18. Colecții de ziare și reviste din acele timpuri, deosemeni cărțile scrise în legătură cu Unirea, etc.

Comun'când acest proiect pentru înfăptuirea unui monument de o valoare neperitoare, cum are să devină *Muzeul Unirii*, în viața neamului nostru, rugăm despărțămintele și cercurile culturale ale Asociațiunii și întreaga obște românească, în special facem un apel călduros la toți aceia cari au avut un rol în pregătirea și desfășurarea acestor evenimente să ne vină într'ajutor, fiecare cu ce poate din obiectele indicate, pentru înzestrarea cât mai grabnică și mai mulțumitoare a acestui Muzeu.

Obiectele colectate, resp, dăruite se vor trimite pe adresa : *Despărțământul Alba al „Astrei“* (la mâna dlui director al liceului „Mihai Viteazul“ I. Sandu) *Alba-Iulia*.

Primiți, Vă rugăm, încredințarea deosebitei noastre stime și considerațiuni.

Dr. Octavian Russu
vicepreședinte

Romul Simu
secretar

Oradea, 20 Martie 1929.

— **Evrei convertiți la catolicism.** În Vilna s'au convertit la catolicism, un număr însemnat de Evrei. Evreii creștinați au pus bazele unei organizațiuni a catolicilor evrei cu scopul de a întări credința și a sprijini pe noii convertiți al căror număr se speră a fi din ce în ce tot mai mare. Arhiepiscopul Salbrzykowski a vizitat pe noii creștini în Vilna și a ținut vorbire în jargonul idiș care este limba acestor Evrei convertiți la catolicism.

PARTEA NEOFICIALĂ

* * *

Gânduri de Paști.

E zi de sărbătoare. Din sânul naturii scaldată în soare țîșnește belșugul vieții, de pe pământ la ceruri, umplând întreg cuprinsul zării, din mii de mii de glasure se înalță biruitoare cântarea vieții eterne: „Cristos a înviat!"; iar văile și munții și codrii treziți din amorțea unei ierni îndelungate, ca și un ecou al așteptării de veacuri, răspund: „Adevărat că 'nviat!"

Cine a fost acel Christos, înaintea căruia se pleacă tot genunchiul al celor cerești; al celor de pe pământ și al celor de desupt? Ce ne-a învățat el, ce bine și ce moștenire ne-a lăsat el nouă, cari prăznuim învierea lui? Cine a fost Isus? Care dintre acei oameni, cari, după numele lui Cristos, se numesc creștini, nu știe cine a fost și ce a făcut Isus, fiul Mariei? Lumea îl cunoaștea ca pe feciorul dulgherului din Nazaret și până la 30 de ani a trăit retras, iar atunci s'a bolezat în Iordan și a început a predică în tocmai ca și Ioan Botezătorul: „pocăiți-vă că s'a apropiat împărăția cerurilor!" A adunat în jurul său pe cei săraci, pe cei năcăjiți și asupriți. Iar când veni ră la el trimișii lui Ioan ca să-l întrebe dacă el e Cristos cel făgăduit în legea lui Moise și în Profeți, el le-a răspuns: mergeți și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut: șchiopii umblă, orbii văd, muții vorbesc, surzii aud și cei bolnavi se vindecă. Adecă el a mângăiat nu numai cu vorba, ci și cu fapta: a vindecat oasele cele îmbătrânite în neputință, a deschis ochii orbilor, urechile surzilor și a deslegat limba celor muți vindecând toată boala trupească și sufletească. Și ca răsplată, în Vinerea Paștilor strigă tot norodul, poate și aceia cărorora el le făcuse atâta bine, „vinovat este morții" și „să se răstignească!" Și l'au răstignit. Cea mai rușinoasă pedeapsă: moartea pe cruce și încă între doi tâlhari, unul de-a dreapta și altul de-a stânga lui. Cu cei fără

de lege l'au socotit — zice Scriptura — pe acela, care în viața lui a spus numai adevărul și a făcut binele. În orbirea sa păcătoasă aceasta a fost recunoștința omului față de D-zeul său.

Și pentru-ce? Din pizmă l'au dat pe el judecății zice sfânta Scriptură. Din pizmă și ură, pentrucă a deschis ochii celor nepricipuți ca să cunoască adevărul pe care „mai marii poporului", „bătrânii" și „cărturarii" îl ascundeau dinaintea lor; pentrucă el a învățat, că D-zeul adevărat nu e ca și idolii păgânilor, răsbunător, mâniaș și necruțător, ci D-zeul adevărat e Tată milostiv și îndurător al tuturor oamenilor, care răsplătește fiecăruia după faptele sale; el a spus, că noi toți suntem fiii aceluiaș Părinte din cer și, prin urmare, frați; că întreagă Legea și Profeții se cuprind în aceste două porunci mari: „Să iubești pe Dl Dzeul tău scl." și „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși." El ne-a poruncit ca să iubim nu numai pe aceia, cari ne fac nouă bine, pe prietenii nostri, ci și pe dușmanii nostri. Și aceasta a tradus-o în fapte el mai întâiu, când pe cruce, între cele mai înspăimântătoare chinuri, se rugă pentru dușmanii lui de moarte zicând: „Părinte iartă-le lor, că nu știu ce fac!" El a zis, că la Dzeu nu este deosebire de vrâstă, sex, neam și avere, căci înaintea lui mai mult prețuește sufletul săracului și umilitului Lazar, de cât al bogatului ce se îmbracă în porfiră și în vison; el a împletit sbiciu și a scos din biserică pe cămătarii ce-o făcuseră peșteră de tâlhari; el a sbiciuit cu vorba plină de curaj și tărie pe asupritorii poporului, pe cei îngânfați și fățarnici, farizei și cărturari, numindu-i pui de vipere, farizei fățarnici, mormânturi spoite iar în lăuntru pline de duhoare și putregiune.

Vezi bine, cu o astfel de învățătură plină de adevăr, ochii poporului se deschideau și ve-

deau toate mișeliile, fărădelegile și fățărnicile celor mai mari, cari în deșteptarea poporului vedeau prăbușirea stăpânirii lor. De aceea au alesuit cu atâta râvnă păcătoasă viața lui Isus. Iar mulțimea neînțelegătoare, îmbătătită cu vorbe și cu momeli, a cerut răstignirea lui.

Aceste au fost faptele lui Isus, pe cari a trebuit să le plătească cu viața sa! a făcut binele și a spus adevărul. În lumea oarbă prin păcat a adus lumina vieții vecinice și cuvântul adevărului, dar fiii întunerecului și-au închis ochii să nu vadă și și-au astupat urechile să nu audă. Și aceasta au făcut-o ai săi: „La ai săi a venit — zice S. Script. — și ai săi pe dânsul nu l'au primit.“ Celelalte neamuri, însă, în mare parte, l'au primit așa, că faptele și învățăturile lui au schimbat modul de gândire al omenirii, a reînviat fața pământului strămutând și vâleatul vremii. De aceea pretutindenea, unde numai a străbătut vestea lui Isus, toată suflarea îl laudă și îl preamărește, cum închinându-i-ne îl preamărim și noi în strălucită sărbătoare a Invierii lui.

Nif.

Sărbătoarea Invierii.

E zi de mare sărbătoare azi: Sărbătoarea biruinții! Lumea păgână s'a cutremurat văzând strălucita Inviere a Domnului. Din mormânt nou săpat în piatră, viața a răsărit și ne-a dăruit tuturor viață veșnică. Mântuitorul și Binefăcătorul lumii, după ce a fost bătjocorit, bătut, ocărit și răstignit pe cruce și înmormântat, a treia zi s'a sculat din morți și cu Invierea sa a luminat popoarele.

Aceasta Inviere a scuturat din amorțeala sa de vecuri popoarele păgâne la o viață nouă, la o viață mai omenească și mai vrednică de trăit, formând o lume nouă, care se îndreaptă spre un ideal nou sublim: Idealul iubirii creștinești.

Un Inger îmbrăcat în veșmânt alb și șezând de-a dreapta mormântului a găsit muierilor minoroșite, cari cu ziua odată venită la mormânt. „Pe Isus Nazareneanul cel răstignit l-ai căutați? S'a sculat, nu este aici; iată locul unde l'au pus pe el. Ci mergeți de spuneți ucenicilor lui și lui Petru, că va merge mai înainte de voi în Galilea: acolo l-ai veți vedea pe el, cum a zis vouă“ (Marc 16, 6, 7.)

— Vestea Ingerului: „Sa sculat“, Cristos a inviat, a străbătut întreg Ierusalimul. Cristos a inviat! — aud cu bucurie credincioșii și fubitorii de Cristos; Cristos a

inviat — aud cu cutremur păgânii; Cristos a inviat, — aud cu frică și groază Judeii necredincioși!

Acest „Cristos a inviat“ răstoarnă idolii neamurilor, și tot atunci luminează mințile și nobilitează inima și simțirile omenești. Acest adevăr „Cristos a inviat“ întoarce popoarele către Dumnezeu cel adevărat și întemeiază o Impărăție nouă: Impărăția lui Dumnezeu. Intreaga omenime simte o suflare nouă, o suflare de primăvară, care înviează sufletele, o suflare nouă, care a schimbat întreaga suprafața pământului. În sufletele omenești în locurile, pizmei și trufiei se așează umilinta și iubirea care încălzește cu focul dumnezeesc întreaga fire omenească.

Iată produsul „Invierii lui Cristos“! Cristos a inviat! și cu El a inviat un „homo novus“ — omul nou și sănătos reinviat din suferințele trecutului. Cu invierea lui Cristos — se ivește „un om nou“ al viitorului, care pătruns de adevărul credinței sale vestește din tot sufletul său pe Cristos cel răstignit și inviat din morți.

La rândul lor sunt gata de ori ce jertfe sute și mii de martiri și martire vestind ca dintrun suflet și un gând cu Apostolul neamurilor: „Cu Cristos împreună m'am răstignit, iară de viez de acum nu mai viez eu ci viază întru mine Cristos“. (Gal. 2. 20.)

— Spiritul lui Cristos pătrunde în inima și sufletele noastre, pe care le întărește și îmbărbătează. Acest Spirit alui Cristos trăește și domnește nu numai în ceata sfinților și a îngerilor din ceruri, ci trăește și domnește și aici pe pământ între noi și între credincioșii săi, pe cari ne conduce și îmbărbătează: „Nu vă temereți! . . . îndrăzniți . . . Eu am biruit lumea! . . . și iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului!“

Da, Cristos trăește și domnește în veci! . . . Popoarele, care aleargă sub scutul și ocrotirea lui nu vor peri, ci vor trăi în veci; familiile, care își pun toată încrederea și toată nădejdea în El nu vor peri, ci vor trăi în veci; și tot omul, care cu încredere vine la Isus nu va pieri, ci va trăi în veci! Va trăi pentru-că l susține și nutrește Cristos, care este „Invierea și viața“ care trăește și domnește în veci. Cel ce rămâne în Cristos are viața vecilor, iar cel ce să depărtează de Cristos, se depărtează de viață.

În Capernaum învățând odată Isus, unii dintre ucenicilor lui nu l'au înțeles și s'au depărtat dela El zicând: „greueste acest cuvânt, cine poate a-l asculta.“ (Ioan 6. 60). Deci, căutând Isus spre Apostolii săi, le zice lor: „Au doară și voi vreți să vă duceți?“ Și a răspuns Simon Petru: „Doamne, la cine vom merge? Cuvintele vieții veșnice tu le ai. Și noi am crezut și am cunoscut, că tu ești Cristos Fiul lui Dumnezeu celui viu.“ (Ioan 6, 67-9.)

Astăzi, în ziua luminată a Invierii lui Cristos, să strigăm, deci, și noi cu Sf. Apostol Petru: Doamne nu ne vom depărta dela Tine nici odată. Cuvintele vieții de veci Tu le ai. În sfântă Invierea Ta noi încă am văzut și am cunoscut, că tu ești Cristos Fiul lui Dumnezeu celui viu!

Ioan Turdeanu.

Chestiunea romană-deslegată.*

După ce am pus la adăpostul oricărei îndoieli dreptul nativ al Pontificelui Roman la suveranitate, adică la independența și libertatea absolută de orice guvern civil în exercițiul misiunii sale divine și al ministerului său universal, — să analizăm acum modalitățile contingente sub cari această suveranitate și-a găsit în cursul istoriei realizarea după diverzitarea împrejurărilor, sau cu alte cuvinte, formele concrete, prin cari a fost *garantată* și salvardată aceeași suveranitate.

Trec peste faza, pe care aș putea-o numi a *garanțiilor divine*, când independența religiei față de stat și libertatea conștiinței catolice eră păzită numai de eroizmul fiilor Bisericii și al Pontificilor Romani, de sângele generos vărsat cu atâta bieșug de martiri pecetluind porunca divină: „Trebuie să ascultăm mai îngrabă de Dumnezeu, decât de oameni”. Trec peste aceasta perioadă a persecuției Bisericii și a autorității ei supreme, pentru că este evident, că situația aceasta a Papatului a fost o situație și violentă și abnormală.

Concepția puterii imperiale, care a domnit în faza primă a vieții Bisericii din catacombe, a continuat și după emanciparea Bisericii prin Constantin cel Mare. Împărații Romani, considerându-se ca succesorii cezarilor păgâni, cari erau și pontifii cultului oficial al Romei, nu s'au putut de loc împăca cu o religie independentă de autoritatea civilă și de aceea-i vedem amestecându-se direct în turburările ariane, prescriind formule de credințe, prin care voiau să dea un colorit seducător greșelilor impuse de necesitățile momentului, încercând compromise între taberele adverse sub pretextul unității sufletesti, pe care voiau să o realizeze abandonând terenul adevărului dogmatic enunțat de Biserică. Rezistența episcopilor au putut-o slăbi, dar Papii veghiau și mențin au independența puterii spirituale contra oricăror amenințări. — Rezultatul acestei lupte între puterea imperială și cea spirituală a fost, că împărații au opus Romei prea independente o capitală religioasă mai docilă: Bizanțul.

Dar chiar prin aceasta în Roma părăsită de împărații Romani Papa devine persoana cea mai marcantă și astfel îi revine un rol și în afacerile lumești. Roma, începând din veacul V., este în repetite rânduri ocupată și prădată de barbari. — Împărații nu se gândesc să o apere și în mijlocul anarhiei și confuziunii universale Papatul rămâne singura autoritate morală, care poate pune puțină ordine și organizație în Italia lăsată în voia întâmplării în acele timpuri de grozavă primejdie. Deja Grigorie cel Mare apare nu numai ca un șef spiritual, preocupat numai de răspândirea credinței, ci și ca provăzător al nevoilor vremelnice ale poporului abandonat de împărați. Și fiindcă, începând dela căderea imperiului occidental, Papii primiseră dela credincioși un mare număr de domenii teritoriale în Italia centrală și meridională, Papii

le-au folosit aceste pentru binele tuturor locuitorilor acelor provincii. Alături cu această ocrotire temporală, Papii și-au dezvoltat firește și opera misionară, ajungând aceasta încurând la așa dimensiuni, că solii evangheliei lui Hristos îndrumați de Papi au putut exclama cu triumf: „*Hic tandem stetitimus, nobis ubi defuit orbis*”. Astfel încrederea populațiunii ocrotite și vremelnice de Papi li-au recunoscut acestora un rol de direcțiune temporală, care seamănă cu o suveranitate, iar răspândirea credinței prin misionari au făcut această recunoaștere tot mai ecumenică. Longobarzii, popor hrăpăreț și asupritor învadară mai de multe ori teritoriile guvernate de Papi, făcând să le supună, până când la sfârșitul veacului VIII Pipin, apoi Carol cel Mare, biruindu-i desrobesc acele teritorii și dau autorității temporale a Sf. Scaun asupra Italiei un caracter mai precis. Tradiția acestei puteri suverane a Papei din Roma a supraviețuit anarhiei feudale și populare din veacul XVI. În 1797—1798 prin Directoriu, apoi în 1808—9 prin Napoleon I a fost suprimate puterea temporală a Papei, dar prin Congresul din Viena și prin tratatele lui a fost restituită în anul 1815. — Din 1815 până în 1860 Papatul exercită o suveranitate teritorială asupra unui regat în centrul Italiei, cari cuprindea ceva mai mult de 40.000 km. p. cu peste 3.000.000 locuitori și din punct de vedere administrativ eră împărțit în 5 legațiuni: 1. Roma și Comarca; 2. Romagna; 3. Umbria; 4. Marcele și 5. Campania. În 1860 însă 2/3 parte din regatul pontifical a fost cucerit și adnexat de către regatul Sardiniei. Iar în 1870 armata italiană intră în Roma la 20 Septembrie și în urma unui plebiscit, ținut în 2 Octombrie cu un număr derizoriu de electori, totalitatea vechilor state ale Bisericii sunt încorporate Statului nou Italian.

În tot timpul, cât a durat principatul civil al Papatului, el oferea o *garanție de drept public* în favoarea suveranității spirituale a Papei; el reprezenta și arăta tuturor independența Papei față de orice guvern secular. Garanția aceasta teritorială îi dădea Papatului putința de a-și apăra suveranitatea chiar și cu mijloace materiale, putând să opună forță armată acelei puteri, care ar fi îndrăznit să o împietze.

Și aci să ne oprim puțin și să ne punem întrebarea dacă istoria ei de 15 veacuri justifică această garanție materială a suveranității spirituale a Pontificelui Roman, sau dacă din contra n'ar fi fost mai bine pentru Papat dacă n'ar fi avut niciodată principat civil? Chestiunea aceasta ne angajează, cum e și natural, la analizarea efectelor ce le-a avut Papatul asupra progresului și a civilizațiunii omenești în era garantării independenței și libertății sale spirituale prin principatul civil.

Este limpede, că creștinismul numai atunci și întru atâta își poate exercita în toată puterea sa influința regeneratoare de moravuri, inobolitoare, de suflete și reformatoare a societății omenești, când ea este lăsată să strălucească splendorile supranaturale în toată puritatea

* A se vedea articolul din No. 5.

sa, să-și impună concepția în toată genuinitatea sa și să-și desfășure acțiunea numai sub impulsul virtuții sale supranaturale ce-i este inerentă, fără a fi încrucișate de ideologii, de interese și de impulsuri străine. Ei bine, dacă aruncăm o privire asupra stărilor sociale, politice, culturale de pe vremea începuturilor principatului civil al Sf. Scaun, trebuie să spunem, că garantarea libertății și a independenței Papatului printr'un stat suveran juridicește egal cu celelalte state civile a fost o alcătuire adevărat providențială. Nu ne vine nici un moment în minte să susținem, că puterea civilă a Papiilor la început nu ar fi dat anză, și la abuzuri din cauza, că competițiile uneori violente, și sângeroase chiar, ale micilor potentați ai Campaniei române au saltat pe tronul papal și unele persoane nedemne. Dar dacă facem abstracțiuni dela aceste triste fenomene ce însoțesc orice lucru omenesc, trebuie să admitem, că chiar acest Papat au pornit în lume acele comori intelectuale și morale, cari azi formează patrimoniul omenirii: chiar dela acest papat a fost reduta inexpugnabilă a libertății popoarelor, păzitorul dreptății și al păcii, promotorul tuturor întreprizelor sfinte și și generose, izvorul aceluia fluid magnetic, care și azi animează tot ce este bun și nobil în civilizația apuseană.

Taine, care de sigur nu poate fi bănuț de prea mare parțialitate față de creștinism, a spus că toată civilizația noastră se datorește numai creștinismului. Noi însă putem adăuga: *iar creștinismul însuș a fost salvat din vârtoarea barbariei prin suveranitatea papală garantată prin principatul ei civil.*

Cred, că nu va fi greu să arăt acest adevăr istoric.

Și într'adevăr. Pe la începutul evului mediu, deci chiar atunci, când se puseră temelile principatului civil al Papei, pe tot pământul Europei se așezase feudalismul și consecința acestui sistem social o resimțită în mod deosebit bisericile locale. Cuprinse în rețeaua societății feudale, bisericile locale păreau a nu fi alta, decât proprietatea regilor și a domnilor feudali. Și acum închipuiți-vă ce ar fi fost ierarhia bisericească lăsată pe mâna unor principii atât de puternici și violenți, încă semi-barbări, dedați celor mai brutale pasiuni, cari nevăzând pe pământurile lor, decât supuși, credeau, că totul li-e îngăduit? Ierarhia aceasta dezarmată în fața lor, ispitită să le lingușască instinctele, ar fi transmis posterității o evanghelie coruptă și o morală fazonată după capriciile celor puternici ai lumii. Desfrâu, divorțul, poligamia, moravurile păgânești înscăunute pe tron și tolerate de o ierarhie aservită s'ar fi infiltrat printr'o consecință inevitabilă în toate fibrele acelei societăți de abia smulse din trațele păgânismului. Creștinismul ar fi devenit o simplă doctrină ideologică cu atribuțiuni reprezentative și cu prescripții tipice, cum o constată aceasta despre biserica orthodoxă un mare scriitor român, spunând, că din lipsa independenței și a libertății de conștiință a clerului său ea n'a reușit să dea decât o burghezie neo-păgână și o țărănime scufundată într'un panteism mistic.

Evident, că spre a putea salva puritatea moralei creștine eră nevoie de o intervenție suverană, căreia acei principii să nu poată opune rezistență, decât cu riscul armelor și cu înfruntarea unei alianțe armate, care să poată da intervenției un aplomb potrivit cu spiritul vremilor. Și acest rol îl împlinea în tot evul mediu suveranitatea papală garantată de principatul civil și prin sfârșiri perseverente și lupte seculare au făcut să triumfe pretutindenea independența Bisericii față de puterea civilă. Eu cred, că considerată în lumina acestei mici reflecțiuni umilirea dela Canossa ar putea să amuțească chelălăiala ce persistă și în jurul acestui incident istoric. Papatul adăpostit după principatul civil a fost cel mai providențial pedagog al suveranilor tocmai în timpul cel mai potrivit, când toate erau în prefacere și societatea civilă trecea prin chinurile zămislirei. Papatul a făcut un serviciu imens neamului omenesc atunci, când i-a învățat pe suverani cu atâta curaj apostolic, că regulile moralei creștine sunt inflexibile pentru toți.

Dar Papii i-au învățat pe principii lumii acesteia și alte adevăruri. J. de Maistre (Du Pape) scrie, că Papatul a stabilit *dreptul divin la libertate al popoarelor* concordând suveranitatea principilor cu principiile civilizației creștine. Alexandru III. luptându-se contra lui Frideric Barbarossa, Grigorie al IX. și Inocent IV. contra întreprizelor despotice ale lui Frideric II., aveau alături de sine orașele italiene cari refuzau jugul german. Papatul a distrus doctrina juridică cu interpretarea ei păgână cuprinsă în axioma dreptului roman: „Quod principi placet hoc est lex,” punând astfel hotare stabilite de dreptul popoarelor tendinței spre atotputernicie a suveranilor. Papatul prin acțiunea sa aruncă primii germeni ai constituționalismului de mai târziu, dar acțiunea sa se va diferenția totdeauna de acțiunea reformatoților postumi prin faptul, că papii lucrau paralel nu numai la revendicarea drepturilor popoarelor, ci și la consolidarea principului de autoritate, pe când acești din urmă sunt în veșnică revoltă față de orice autoritate. Papii s'au luptat contra concepțiunii păgânești a imperiului, adversara din toate timpurile a libertății creștinești, și contra anarhiei feudale, dar n'au uitat niciodată, că alături de autoritatea spirituală, e nevoie și de o autoritate politică ce trebuie să fie tare și respectată până când rămâne în sfera sa.

Ideia păcii universale încă este de origine papală. Prin acțiunea directă a Papatului s'a introdus și s'a extins asupra întregii creștinătăți instituțiunea *Treuga Dei*, care a fost prima condițiune pentru așezarea de state adevărate în mijlocul anarhiei feudale.

Dar a fost pe teren social mai ales, că papii au intervenit într'un chip ce din acele depărtări istorice ne poate sugera și azi soluția cea mai amplă a problemei sociale în toată complexitatea ei. Papatului îi revine inițiativa de a fi sesizat încă cu veacuri mai înainte mișcările contra ordinii sociale și de a fi lucrat pentru canalizarea lor într'o direcție creștinească. Papatul adăpostit

după principatul civil având mijloace de represiune materială a reprimat cu toată energia reclamațiunile subversive ale sectelor comuniste ce cu mare vehemență s'au ivit încă de pe timpul primei faze a consolidării statelor noi născute din confusiunea invasiunilor barbare și la această operă i-a angajat pe toți principii creștini astfel, că dacă Europa născândă n'a fost înecată în sângele războaielor civile, meritul este a se atribui Papatului. Alăturarea de această operă de represiune a exceselor, Papii au fixat și principiile, cu ajutorul cărora să se poată elimina antagonismul dintre clase. Consacrând dreptul de proprietate, papii au moderat uzul bunurilor lumești, proclamând principiul, că prisosul bogățiilor este al săracilor și silindu-l pe bogați la respectarea riguroasă a dreptății sociale. Din timpurile acele sunt legile papale contra cămătăriei, contra speculației nedrepte, contra fraudelor comerciale, precum și legea canonică, după care fiecare beneficiar este obligat a împărți între săraci, ori a întrebuința pentru scopuri de binefacere tot ce depășește *honestam sustentatio*. Sub inspirațiunea Papilor s'au văzut răsărind ordurile cerșitoare și adunând sub steagul celei mai eroice renunțări la toate bunurile lumești o nesfârșită mulțime de oameni recrutați în majoritatea lor din straturile cele mai înalte și cele mai bogate ale societății de atunci. Fără a critica nimica din societatea ce-i impresoară ei se despoaie de tot, ca să dea exemplu de răbdare și de resignațiune celor mulți, cu cari soartea a fost mai avară. Așa se înfățișează în toată delicatețea și amploarea sa soluția creștinească a problemei sociale. Cât de sublim este remediul acesta pentru antagonismul dintre clase față de nivelarea feroce a reformatorilor moderni: acolo inspirația dulce a carității, aici otrava urei; Și totodată cât de luminos apare adevărul, că atunci, când Papii au *independența și libertatea* de acțiune ei știu să găsească cele mai ideale resurse pentru vindecarea rănilor celor mai adânci ale omenirii! Lumea înțelepților profani nu știe să-i găsească problemei sociale remediul, decât sacrificând ierarhia socială.

Papatul este centrul și sufletul unei civilizații creștinești, din patrimoniul căreia va trăi omenirea în toate veacurile viitoare. El susține universitățile, unde se compun sumele întregii înțelepciuni omeniești. Prin incurajarea, sprijinirea și favorizarea ordurilor religioase prezervă de germeii corupțiunii omenirea, avântându-o la cele mai înalte culmi ale eroismului creștinesc. Papatul pasionând întreaga omenire pentru sublimele idealuri creștinești a făcut să se înalțe pretutindenea superbe catedrale gotice și să alerge toate artele pentru împodobirea lor. Și în sfârșit Papatul răzimat pe principatul său civil a realizat deja cu 9 veacuri mai înainte acea selecționare a valorilor intelectuale și morale, care și azi formează numai visul statelor și a cerebralității organizate în jurul acelei Cruci, care ordinoară fusese sămna de ocară.

Schițând în aceste linii vagi și generale acțiunea pe care Papatul a desfășurat-o sub adăpostul principatului său civil, cred, că am reușit măcar în parte să arăt,

că garanția ce i-a oferit-o Papatului garanția puterii temporale numai spre folos i-a fost omenirii și că în consecință este justificat entuziasmul, cu care toată lumea a salutat recăștigarea independenței și a libertății lui prin reconcilierea Sf. Scaun cu Quirinalul, căci ea va deschide pentru omenire o eră nouă și va duce cu un pas mai înainte reconvertirea societății omeniești din ateismul ideal, juridic, politic, social și economic în care a căzut, de când a repudiat influența binefăcătoare a religiei creștine.

(Va urma) Dr. Grigorie Pop
canonic

Sărbătoarea Paștilor și Calendarul la Evrei.

Măsura timpului la evrei era intervalul dintre două luni noi succesive, care interval constituia o *lună*. Astfel calendarul Evreilor vechi era lunar și se îndrepta după fazele lunii. Durata unei zile a socoteau dintr'o seară până în cealaltă. La început nu cunoșteau împărțirea zilei în ceasuri. Deosebiau ziua luminoasă dela răsăritul până la apusul soarelui; și noaptea, de seara până în zorii zilei următoare. Ziua luminoasă era împărțită în trei părți principale: 1. dimineața; 2. amiază; 3. seara. După captivitatea babilonică începură a împărți ziua luminoasă în 12 ore începând dela răsăritul până la apusul soarelui. Asemenea și noaptea.

Cele mai înnsănate ceasuri din zi erau al 3, 6 și 9. Ceasul al 3 corespunde după numărarea de azi la ora 9; ceasul al 6: la ora 12; și ceasul 9 la ora 15 (sau 3 d. m.) Ceasurile zilei nu erau egale ci vara erau mai lungi și iarna mai scurte.

Noaptea la început era împărțită în trei străji. Pe vremea Mântuitorului a împărțeau în patru străji, după obiceiul Romanilor. Cea dintâiu începea de când se înseră ținea cam până la ora 9 după computul nostru și se numia seara; a 2-a dela aceasta până la miezul nopții și se numia: miezul nopții; a 3-a dela miezul nopții până la ora 3 după, compusul nostru, și se numia cântatul cocoșului; a 4-a ținea până în zori și se numia straja dimineții.

Săptămâna ca măsură de timp e cunoscută la Evrei din cele mai vechi timpuri. Șapte zile constituiau o săptămână, care număr își are însămpnatatea sa din istoria creațiunii. Numai a șaptea zi avea nume: sabbath — sâmbătă, celelalte aveau numai număr de ordine. Sâmbătă se numia nu numai ziua a șaptea ci și întreaga săptămână. Așa Dumineca noastră era la ei ziua întâiu a săptămânii, sau a sâmbetei (în sf. Scriptură se zice: una a sâmbetei, adică Duminecă ziua întâiu a săpt. sau a sâmbetei); Luni, Marți șcl. a doua, treia a sâmbetei șcl.

O lună avea 29 și 30 zile. Numărul acesta de zile era fixat de către Sinedriu. Luna se începea odată cu luna nouă de pe cer; dacă aceasta nu se putea vedea, atunci luna curentă o declarau de 30 zile.

La început numai puține luni aveau o denumire proprie (așa luna 1. I. spicelor; 1. 2 a florilor; 1. 7. a râurilor; 1. 8 a ploilor). După captivitatea babilonică lunile primiră fiecare câte un nume: 1. *Nisan* (c. 15 Martie, — (c. 15 Aprilie după calend. nostru); 2. *Ijar* (c. 15 Aprilie — (c. 15 Mai); — 3. *Sivan* (c. 15 Maiu, — (c. 15 Iunie); 4. *Tamuz* (c. 15 Iunie, — (c. 15 Iulie); 5. *Ab* (c. 15 Iulie, — (c. 15 Aug.); 6. *Elul* (c. 15 August (c. 15 Sept.); 7. *Tişri* (c. 15 Sept. — (c. 15 Oct.); 8. *Marchesvan* (c. 15 Oct. — (c. 15 Nov.); 9. *Kislev* (c. 15 Nov. — (c. 15 Dec.); 10. *Tebeth* (c. 15 Dec. (c. 15 Ian.); — 11. *Şebat* (c. 15 Ian. — (c. 15 Febr.) 12. *Adar* (c. 15 Febr. — (c. 15 Martie).

Când anul era visect se adăuga încă o lună de 30 de zile.

Anul începea cu luna Nisan pentru că în acesta au ieşit Evreii din Egipt. Deoarece în aceasta lună se prăznuiau Paştile și la 16 Nisan se aducea ca pargă un snop de grâu jertfă lui Sahve după care jertfă se începea secerișul, dacă la mijlocul lunii a 12 se prevedea, că va fi copt orzul, atunci anul nou se începea îndată cu întâia zi a lunii următoare, în caz contrar se mai adăuga o lună de 30 zile.

După captivitatea babilonică s'a introdus anul civil, care se începe cu ziua întâiu a lunii *Tişri*.

Calendarul acesta a fost îndreptat în veacul III. și IV. d. Cr. combinându-se anul solar cu cel lunar. Astfel actualul calendar evreiesc este luni solar și poate să aibă 353, 354 și 355 zile + 30 zile, adică: 383, 384 și 385, după cum e an *defectiv*, *regulat* sau *abondent*. După un ciclu de 19 ani începutul anului evreiesc concade cu începutul anului solar.

Fixarea zilei de 14 Nisan la început era destul de nesigură, iară după reformele calendarului se deosebește de cea de pe vremea Mântuitorului.

*

Dintre cele 12 luni ale anului mai însemnate erau trei: *Nisan*, *Sivan* și *Tişri*. În aceste luni cădeau cele trei mari sărbători: Paştile; Cincizecimea; și sărbătoarea corturilor. La aceste sărbători fiecare bărbat trebuia să meargă la Ierusalim înaintea Domnului cu jertfă. „Trei vremuri ale anului sărbați mie“. „În trei vremi ale anului se va arăta toată partea bărbătească înaintea Domnului Dumnezeuului lui Izrail.“¹⁾ Și „să nu te arăți înaintea Domnului Dumnezeuului tău cu mâna goală, fiecare după puterea mânilor voastre scl.“²⁾

Centrul tuturor sărbătorilor erau Paştile pentru în-sămănă'tea momentului istoric la care se referesc. Au fost instituite întru amintirea eliberării Evreilor din Egipt când în seara de 14 Nisan îngerul Domnului a omorât pe tot cel întâiu născut al Egiptului dela om și dela animale. Moise a poruncit Evreilor ca fie care cap de familie să junghie un miel sau ied și cu sângele lui să un-gă

ușorul și pragul ușii dela intrare. ca atunci când va trece îngerul să cunoască că acolo locuiesc Evrei și să 'cruțe pe întâii născuți ai lor. Aceste au fost cele dintâi Paști în Egipt. Obiceiul acesta s'a păstrat și în pustie. În 10 a lunii Nisan fiecare cap de familie alegea un miel sau ied de un an fără defecte, îl junghia în 14 Nisan, în-ainte de apusul soarelui. Mielul trebuia gătit așa că nici un os să nu se frângă din el și se mănca în întregime în noaptea aceea cu azimă și ierburi amare. Dacă erau prea puțini membrii familiei și n'ar putea consuma mielul întreg, atunci chemau și pe alții împreună cu ei. La aceasta cină nu putea lua parte decât cei circumciși; și dacă cineva s'ar fi sustras dela aceasta obligațiune a cinei pascale, era pedepsit cu moarte. Când mâncau stăteau în picioare, încinși, încălțați și cu toiege în mână, gata de a pleca la drum.

După ce au ajuns în pământul făgăduinții se junghia numai miel; junghiarea se făcea la locul sfânt; cu sângele mielului se stropea altarul.

Consumarea mielului pascal eră însoțită de următoarele ceremonii:

I. Spălarea mânilor. Capul familiei binecuvânta întâiul pahar cu vin. După ce toți au beut, capul familiei, spălându-și iară mâinile, binecuvântă mâncările și mănâncă din ierburile amare. Ceilalți mănâncă și ei. După aceste unul dintre cei mai tineri pune o întrebare despre originea acestor ceremonii. Atunci capul familiei povestește suferințele din Egipt și ieșirea poporului (haggada). După aceasta se cântă ps. 112 „Lăudați tineri pe Domnul.“ și 113 „Întru ieșirea lui Izrail din Egipt.“ Urmează paharul al doilea cu vin. Spălarea mânilor și picioarelor.

II. Acum începe adevărata cină. Capul familiei binecuvântă azimele și le împărțește fiecăruia; apoi iar mănâncă din ierburile amare. Se consumă mielul Paștilor și după aceasta urmează paharul al treilea denumit: „paharul binecuvântării.“ Urmează mai multe rugăciuni prin cari se arată nădejdea în venirea Mesiei. După aceste paharul al patrulea cântând psalmii 114, 117, 118 și de încheiere ps. 86.

Paştile evreiești, pe lângă în-sămănă'tea lor istorică au și în-sămănă'tate simbolică. Cina la care se consumă mielul pascal preînchipuia cina cea de taină, când Mântuitorul a instituit sf. Taină a Euharistiei; preînchipuia ospățul euharistic, sfânta împărtașanie.

Mielul pascal preînchipuia pe Cristos, care atunci când se junghiau mieii a murit pentru păcatele lumii; și ca la mielul pascal: os din oasele lui nu s'a frânt.

Precum sângele mielului junghiat la 14 Nisan în Egipt a adus mântuire de moartea trupească pentru toți cei întâi născuți ai lui Izrail, așa sângele vărsat pe lemnul crucii, a adus mântuire de moartea sufletească pentru întreg neamul omenesc.

— X —

¹⁾ Eşire, 23, 14, 17; 34, 23; A doua lege, 16, 16;

²⁾ A doua lege, 16, 17.

„Unirea Poporului“ în pastorația noastră.

Socot că ne este o datorie a medita asupra celor cetite în „Vestitorul“ nostru. După cum pentru primenirea celor păstoriți este un mijloc absolut trebuincios o presă bună, întocmai așa și pentru îndrumarea păstorilor rămâne neapărat de lipsă presa, acest mijloc de transplantare de idei și noi stăruințe. Deaceia zic, că a reflecta asupra celor cetite din revistele de specialitate ne este o datorie primordială. Se înțelege dela sine, că cu atât mai vârtos trebuie cetite și meditate, cele scrise în „Vestitorul“ nostru. El este al nostru; în el simțim palpitarea diecezei noastre și — dece să n'o spun — după măsura acestei palpitări simțim, în parte, și vânoșia, ori anemia întregii noastre Eparhii.

Cel din urmă număr al „Vestitorului“ comunică propunerea părintelui profesor Dr. Nicolae Flueraș, în cece privește plasarea de abonamente pentru „Unirea Poporului“, printre credincioșii noștrii, atât în parohii, cât și în filii. Aș face un lucru de prisos și întârziat dacă aș aduce elogii „Unirii Poporului“ pentru neprețuitul serviciu, ce-l face în sinul Uniților din întregul nostru Ardeal. „Unirea Poporului“, dela apariția ei este citită cu un viu interes și cu roade reale; ea este ploaia binecuvântată, care din săptămână în săptămână se coboară asupra sufletelor însetate, pentruca să aline frământările, să scoată dogoreala săptămânii și facând să încolțească gândurile cucernice ale acestui popor înzestrat cu nebanuite puteri și înclinări nobile. Toate acestea se pot verifica printr'o simplă observațiune în domeniul psihologic al satelor noastre. Gustul citirii prinde rădăcini din ce în ce mai adânci, iar pretențiunea intelectuală a țărânimii are manifestațiuni din zi în zi mai vădite. Satisfacerea acestor îmbucurătoare dorințe, trebuie să fie obiectul celor mai serioase probleme pastorale.

Pe lângă că vreau să-mi exprim perfecta mea adeziune la părerea părintelui profesor Dr. Nicolae Flueraș, țin să recomand și un alt mijloc de răspândire a pomenei gazetei. E un mijloc practicat cu bune rezultate. În conferința districtuală din Iunie 1928, neobositul protopop al părților arădane M. O. Victor Pop a surlat chestiunea răspândirii „Unirii Poporului“; socotind că abonarea poate întâmpina greutăți, ne-a sugerat ideea desfacerii cu numerii („Unirea Poporului“ a făcut o largă reclamă tot în senzul acesta, oferind o bună retribuție, celor ce se angajează la desfacerea gazetei.) Desigur acest mijloc nu exclude deloc plasarea de abonamente, dar în orice caz se dovedește o cale sigură și practică pentru ajungerea în posesiunea gazetei. Este o constatare din cele mai fericite că oficiile parohiale din jud. Aradului desfac câte 10 exemplare săptămânal din „Unirea Poporului“, se înțelege în afară de numerii, cari vin pe seama abonațiilor din parohii. Credincioșii s'au obișnuit în așa fel, încât — mai ales acum în timpul postului mare, când în mod spontan viața satelor ia un aspect mai cucernic — se dovedesc nesuficiente cele 10 exemplare. În adevăr

cei trei lei și pentru credincioșii mai slab situați sunt o sumuliță neînsemnată; cel ce cumpără odată, de două ori, devine compărător permanent.

Am ținut să anunț și să accentuez celor interesați și acest mijloc de propagare a unui organ de presă, care din fericire satisface trebuințele sufletești ale poporului nostru. Și cred că este la locul său să accentuez, în fuga condeiului și seriozitatea datorinței de a răspândi aceasta gazetă, datorință, ce ni se impune din mai multe considerații. Mai întâiu pentrucă trebuie să reacționăm la propaganda, ce-o fac celelalte organe de presă, fie cu caracter polifac, fi confesional. Aceste foi, năvălind cu diuimul prin satele noastre, formează adeseori adevărate primejdii pentru credincioșii noștrii. În rândul al doilea: vrem o intensificare a vieții noastre religioase. Cum va fi aceasta, dacă nu ne vom folosi de cel mai eficace mijloc de modelare sufletească, care este presa? Predicile preoților, și peste tot întreaga gândire creștinească, primesc o îndoită însemnatate înaintea poporului prin faptul că ele se verifică prin rândurile unei gazete. „Unirea Poporului“ în chip strălucit face această operă de verificare; ea alimentează toată stăruința Bisericii noastre unite cu Roma. În rândul al treilea: Prețimea și o mare parte din intelectualii noștrii sunt gata să stea cot la cot în grandioasa organizație A. G. R. U. Oare țărânimia, elementul cel mai covârșitor în număr și viguros în puteri, înțelege rostul și trebuința închiegării tuturor Uniților într'o organizație? Desigur datoria noastră a preoților este să lămurim și să închiegăm masele dela țară, dar alături de noi „Unirea Poporului“ este artera, prin care se transmite pân'la cea mai îndepărtată celulă a noului nostru corp, sângele proaspăt al vitalității și al propășirii. Deaceia să nu cruțăm nimica pentru răspândirea acestei gazete.

Pr. Ioan Fântânaru.

Un ceas de priveghere.

Știind Isus că s'a apropiat ceasul când „Fiul Omului se va da în mâinile păcătoșilor“, a luat cu sine pe Petru și pe cei doi feciori ai lui Zevedeu și mergând în grădina Getsimani le-a zis lor: „întristat este sufletul meu până la moarte: rămâneți aici cu mine și privegheați“. Și după ce s'a depărtat puțin de ei „a căzut pe fața sa rugându-se și zicând: „Părinte, de este cu putință, treacă dela mine paharul acesta; însă nu voia mea, ci voia ta să fie“. Venind, apoi, la învățăcei și aflându-i dormind a zis lui Petru: „așa, n'ați putut priveghea un ceas cu mine“.

Și venind cel care l-a vândut l-a dat arhierilor și cărturarilor, iar ei lui Pilat ca să-l răstignească.

Cu câtă durere s'a despărțit de învățăceii săi, de Biserica sa, grăunte de muștar care avea să cuprindă și să adăpostească sub ramurile sale toate neamurile pă-

mântului. Dar iubirea lui d-zăiască nu-l'a lăsat să-se despartă de tot, căci zice: „iată eu cu voi sum în toate zilele, până la sfârși ul veacurilor“.

A rămas cu ei și prin ei cu noi toți jertfa și prizonierul dragostei față de oameni în S. Taină a Cuminecăturii. Aici este cu trupul său și cu dumnezeirea sa pe altarele noastre sub forma pâinii și a vinului. Invățăceii lui și creștinii veacurilor apuse l-au cercetat aici priveghiând cu el ceasuri întregi zi și noapte. Și îl cercează și astăzi acolo unde suflarea primăvărată a credinții a îndepărtat nepăsarea și a spintecat vălul uitării de pe sufletele oamenilor.

La noi e încă tot captiv și părăsit, închis în tabernacule. De aici cu atâta înduioșare ne strigă: „*rămâneți aicia cu mine și privegheați*“. Și multă vreme nu l-a auzit nime. În vremile din urmă, însă, unele suflete au înțeles chemarea lui tainică și cu smerenie s'au apropiat priveghiând acolo câteva clipe, adorând și închinându-se D-zeului Euharistic.

Cei dintâi cari au înțeles și trebuie să înțeleagă chemarea Captivului din tabernacul au fost și trebuie să fie preoții slujitorii altarelor. Se înfiripase și la noi o Asociație a preoților adoratori, încă prin 1915, dar a rămas într'atăta. Glasul Euharisticului Isus ne cheamă iarăși: „*rămâneți aicia cu mine și privegheați*“. De aceea înaltul nostru Cor episcopesc în conferința din 30—31 Aug. 1928 a încredințat pe Cuviosul ieromonah *Augustin Pop* dela Sf. Mănăstire a Bicsadului cu organizarea „*Asociației preoților adoratori*“ pe întreaga Provincie metropolitană, având centrul — deocamdată — la Mănăstirea Bicsadului.

Isus ne cheamă să priveghem cu el un ceas măcar și sufletele noastre nu pot rămânea nepăsătoare; de aceea reînvierea Asociației preoților adoratori ni se impune ca și o datorie a conștiinței trezite de chemarea Euharisticului Isus. Prin urmare când comunicăm Fraților Preoți îmbucurătoarea hotărâre de mai sus a Conferinței episcopale, totodată îi încunoștințăm că deja de pe acum se pot anunța pentru înscriere la Mănăstirea Bicsad (Jud. Satu-Mare). Când cei înscriși vor fi în număr suficient se va numi un director eparhial, care va trimite directorului provincial buletinele de adorație ale preoților.

În legătură cu acest îndemn al nostru de a se înscrie cât mai mulți preoți în această asociație, reproducem aci Apelul, pe care Cuviosia Sa pâr. ieromonah l-a adresat Preoțimii române unite:

Isus ne chiamă.

Apel pentru „Asociație preoților adoratori“.

Lipsa unei apropieri tot mai vii către euharisticul Isus se simte din ce în ce mai mult. Sufletele devin tot mai neatârătoare de păstorul lor, care adeseori, nici după multă stăruință, nu reușește să întoarcă la turmă oaia

cea rătăcită. Credința începe a se altera prin diferitele influențe străine de biserică, ori începe a slăbi prin corupția vremilor de astăzi, pe care o întâlnește omul la tot pasul.

Între atâtea curențe neprielnice adevăratului spirit religios, putea-va oare preotul să susțină cu aceeași tărie flacăra pietății și a zelului în sine și în alții; dacă nu se va alimenta în continuu dela acela, care a zis: Foc am venit să aduc din cer, și ce voiesc, decât să se aprindă?

Acestea judecându-le, Veneratul Cor episcopesc în conferința sa din 30 și 31 August 1928 și-a adus aminte de acea asociație sacerdotală, numită „Asociația preoților adoratori“, al căreia scop este să formeze împrejurul euharisticului Isus o gardă de suflete preoțești devotate Lui și alimentate în continuu cu acel foc sacru, care izvoarește din Inima dumnezească a Mântuitorului, — și a decis organizarea ei în tot cuprinsul provinciei mitropolitane. Această organizare s'a încredințat subscrierului, căruia i-s'a comunicat aceasta înaltă deciziune pe calea Veneratei episcopii dela Gheila.

Astfel stând lucrurile, cu smerită dragoste, ca cel mai mic între frați, rog pe toți acei preoți, cari simțesc în sine dorința vie de a intra într'o legătură mai intimă cu euharisticul Isus și a-i aduce cuvenitele adorații săptămânale obișnuite în asociație, să binevoiască a se anunța pentru a fi înscriși.

Cei ce aparțin eparhiei Lugojului, își pot face înscrierile acolo.

Obligamentul membrilor de-a face săptămânal o oră de adorație se razimă pe cuvântul lui Isus grăit către apostoli în grădina Olivetului: „*Au nu ați putut o oră priveghia împreună cu mine?*“ Și oare astăzi nu există pentru noi aceleași cauze de a priveghia cu Isus? Oare nu asudă Isus și astăzi sudori de sânge în trupul său mistic, care este biserica, la vederea atâtor fărădelegi și stricăciuni morale, de cari e plină lumea? Și, de altă parte, oare apostolii de astăzi preoții, sunt mai rezistenți față de ispita „somnului“, căreia i-au căzut pradă apostolii cei vechi în noaptea aceea de chin?

Biserica noastră își are dușmanii săi înverșunați, își are luptele, suferințele și ranele sale. Ea are lipsă de o armată a rugăciunii euharistice, ca să poată atrage în măsura cea mai mare ajutorul Aceluia, care a biruit lumea. În ziua, în care biserica noastră va putea să-și sprijinească acțiunile și luptele sale pe adorațiile alor vre-o sută de preoți zeloși, triumfurile ei vor spori și viața ei religioasă se va resimți de un avânt nou. Adevăratul cult euharistic numai de atunci încolo se va putea desvolta.

Să se formeze dar acea armată de preoți adoratori cari să aducă bisericii, sufletelor, și lor înșiși marele serviciu: să privegheze o oră cu Isus!

Criza ortodoxiei române.

În „Curentul“ din 16 Martie 1929: D. Pamfil Șeicaru relevând intervenția dela Cameră în chestia sărbătoririi Paștilor, cu multă amărăciune constată criza morală prin care trece biserica autocefală română. Din acest rechizitoriu reținem următoarele:

„Cele ce au urmat și vor mai urma hotărârii Sinodului, dovedesc o stare de complectă anarhie a bisericii noastre, lipsită de ierarhie, fără autorități recunoscute, biserică sovietizantă, străbătută de spiritul protestant. Și este firesc să fie în starea aceasta, fiindcă așa s'a vroit de către politica laică a Statului român.

Generația dela 1848 care a pregătit și realizat prima unire era în spiritul timpului: revoluționară și anticlericală. Secularizarea averilor mănăstirești din 1862 dacă a fost o măsură națională, nu mai puțin a fost și o măsură anticlericală; pentru a înlătura orice posibilitate de acțiune a bisericii grezitate împotriva așezării celei noi a statului, biserica a fost sărăcită și deci făcută vasală puterii laice.

La 1884, când s'a proclamat biserica autocefală română, s'a desăvârșit subordonarea bisericii, puterilor laice. De atunci episcopii și mitropoliții se recrutau dintre oamenii de casă ai diverșilor politicieni deținători ai puterii. Voit sau nevoit, ierarhii bisericii autocefale au fost căutați printre acefali, fiind mai ușor de mânuit și ne-prezentând nici o primejdie, neputând deveni autorități morale în viața nației. Ușor de verificat aceste constatări prin sărăcia manifestărilor de cugetare religioasă, prin absența oricărei polarizări sufletești a vieții culturale, laice în jurul unor preocupări religioase. Urmăriți literatura țărilor catolice și veți verifica zona de dominație a sensibilității religioase, forța de influență a catolicismului în cugetarea laică.

Biserica noastră autocefală este o biserică inertă, redusă doar la mecanica ritualului, fără acea dogoare de suflet ce ar putea transforma viața morală a nației. Iar dacă sunt încercări de a creia o sensibilitate ortodoxă, aceste încercări sunt în afară de biserică, sunt strădanii laice privite chiar cu vrăjmășie de acefali ierarhi ai bisericii. Cazul revistei „Gândirea“ este plin de învățăminte.

N'au fost autorități de cugetare religioasă, n'au fost învățați cu renume, și n'au fost nici schimnici ai unei vieți de rugă, asceți ai contemplației divine, mucenici ai izolării pentru a se putea apropia mai bine de Dumnezeu; toți episcopii și mitropoliții au fost oameni iubitori de lume, adesea berbanți, nici odată rezistând chemării spurcate a vieții celor păcătoși. Poate trăi — în sensul unei dominații spirituale — o biserică chiar dacă ierarhii nu sunt oameni de mare învățătură, dar atunci trebuie să fie eroi ai vieții morale, suflete închinat cu adevărat lui Dumnezeu. Episcopii și mitropoliții noștri n'au fost nici una, nici alta. Istoria autocefaliei bisericii noastre, este o neîntreruptă cronică scandaloasă, și dacă uneori nu au răbufnit în opinia publică deșanțările diverșilor pimeni, se

datorește unei jene a drept-credincioșilor, nu unei vieți exemplare a sfințelor fețe bisericesti.

Toate greșelile au sorocul lor de ispășire. Politicianii și-au bătut joc de selecția ierarhiilor bisericii, au vroit să aibă unelte netrebnice, nu autorități morale care să le reziste. În sânul ei biserica noastră nu a avut energii de împotrivire și eliberare, iar astăzi laicii conștiinți se sbat să salveze patrimoniul amenințat, să scape unitatea bisericii ortodoxe. Lipsită de ierarhie, desăgregată de spiritul protestant, fără autorități dominante autocefale, noastră biserică trece printr'o criză al cărei desnodământ nimeni nu-l poate prevedea“.

Un apel

Comitetul diecezan de inițiativă al „A. G. R. U.-lui din Oradea-Mare a trimis oficiilor parohiale din dieceză următorul apel adresat tuturor Românilor uniți:

Frați Români Uniți!

Din elanul și însuflețirea generală de care au fost cuprinse toate sufletele Românilor uniți adunați în '23 Martie 1928 la congresul general din Cluj, a răsărit gândul de a uni pe toți Români uniți într'o Asociație generală, ca într'o puternică cetate și fortăreață a sufletelor.

Statutele acestei Asociații s'au și făcut cu prealabila consultare a Autorităților superioare bisericesti și s'au publicat în organele de publicitate în fiecare Dieceză.

Joi după Sf. Paști în 4 Aprilie zelosul președinte al comitetului central din Cluj, Domnul Dr. Valer Pop advocat va veni la Oradea Mare și va ținea un discurs de propagandă,

Cu aceasta ocaziune vom constitui și comitetul diecezan și vom aranja un festival artistic cu concursul tineretului dela liceul nostru din Beiuș care va preda piesa „Isus“, patimile Domnului în tablouri.

Serbarea se va începe dimineața la ora 8.30 cu Liturghie Pontificală în Catedrală, la care va cânta corul cu orchestră al măestrului Hubic. La ora 11 prezentarea omagiilor la palatul Episcopal înaintea I. P. S. S. Episcop Dr. Valeriu Trăian Frențiu. La ora 11 $\frac{1}{2}$ se va ținea adunarea generală de constituire a comitetului diecezan în localul Cercului Catolic, la care își va rosti discursul Dl. Dr. Valer Pop. La ora 2 p. m. (14) masă comună.

După masă la ora 5 (17) în Teatrul Regina Maria se va preda piesa „Isus“. Programul seratei se va distribui în ziua serbării.

Având în vedere necesitatea imperioasă de a ne afirma, mai ales noi mirenii, prin o închiegare solidară la opera de refacere morală a vieții sociale deviate azi

prin urmarea axiomelor moderne materialiste și ateiste, cari periclitează toate păturile sociale, chiar și familiile bunilor noștri mesariași și țărani, este timpul suprem să ne stringem rândurile la o operă solidară cu sfânta Biserică.

Dreptce cu multă dragoste vă invităm să veniți în număr cât de mare pe 4 Aprilie la Oradea să luați parte la toate punctele serbărilor în cadrele „A. G. R. U.”-lui din dieceza Orăzii-Mari.

Prenotările de participare să le adresați din fiecare parohie oficiului protopopesc căruia aparțineți până în 22 I. c., iar Domnii Protopopi lista nominală a celor înscriși o vor comunica până cel mai târziu în 25 Martie la adresa Dr. Demetriu Kiss, Oradea str. Ciorogariu No. 2.

Notă: Costul билетelor dela Teatru în 4 Aprilie la matineul „A. G. R. U.”-lui: Loja Lei 300, Fotoliu Lei 80, Stal I. Lei 60, Stal II. Lei 40, Galeria: I. Lei 20, II. Lei 15, Loc de stat Lei 10. Biletele se pot desbata la cassa Teatrului „Regina Maria” la stânga.

Costul unui tacâm la masa comună Lei 145.

Doritorii de a li-se rezerva bietele la Teatru, precum și cei cari vor să ia parte la masa comună, să avizeze până în 25 Martie la Dl. protopop, Gheorghe Maior, str. Episcopul Radu 6. Oradea.

Oradea, la 12. Martie. 1929.

Dr. Victor Gherman
secretar gen. mirean

Dr. Demetriu Kiss
președinte mirean

Preoțimea noastră va răspunde acestui apel prin o propagandă intensă pentru închiegarea „Asociațiunii Generale a Românilor Uniți” (A. G. R. U.) cât mai îngrabă să se realizeze.

C R O N I C I.

— **Locale.** Va predica în catedrală la 31 Martie, ziua de Paști I. P. S. S. Episcopul *Dr. Valeriu Traian Frențiu*; 1 Aprilie c. On. Anton Pop, profesor de religie; 7 Aprilie c. Revm. Petru Tămăian, canonic; 14 Aprilie c. Revm. Dr. Grigorie Pop canonic.

— **Exerciții spirituale.** În 20 Martie c. s'au început exercițiile spirituale pentru studenții în teologie dela Academia teol. și s'au terminat în Duminica Florilor cu o împărtășanie generală în capela Seminarului teologic. Exercițiile au fost conduse cu abilitate de către Păr. Ion M. Gârleanu franciscan conv. care și de data aceasta a stăpănit sufletele tinerilor leviți cari l-au ascultat și urmat îndemnul cu adâncă pietate.

— Tot în acele zile Păr. Alexandru Mișuțiu a condus exercițiile spirituale ale elevilor dela școala normală unită. Regenerați sufletește elevii s'au împărtășit Duminică dimineața în biserica Seminarului.

— **Exerciții spirituale pentru credincioșii uniți din Oradea.** Distinsul orator bisericesc *Il. Sa. Dr. Oct. Domide*, prepozit în Gherla a început în Duminica Florilor o serie de vorbiri pentru exercițiile spirituale ale credincioșilor uniți din Oradea. A ținut 6 vorbiri în zilele de 24—28 Martie, cinci în biserică parohială-Olosig și una de încheiere în biserica catedrală, unde la Liturghia pontificală s'au cuminecat un număr foarte mare de credincioși. Vorbirile au fost ascultate cu mult interes de către un public numeros și chiar și de cei de alte confesiuni, pe cari i-a atras darul de a vorbi frumos și nemeșteșugit al *Il. sale*.

— **Personale.** I. P. S. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu, Episcopul diecezan în Duminica Florilor, însoțit de o asistență a clerului din Oradea, a ținut o Liturghie solemnă în biserica unită din Cluj. O nespusească mângăiere sufletească au simțit credincioșii noștri din Cluj dându-li-se ocaziunea rară de a asculta o Liturghie vlădicească. Poate că nu este departe vremea când își vor îndulci în continuu sufletele ascultând liturghia celebrată de Episcopul unit al Clujului.

— **Programul sărbătorilor Unirii.** Dăm aci după „Unirea” din Blaj — programul sărbătorilor Unirii, stabilit de Comitetul de organizare:

Ziua de 10 Maiu:

101 lovituri de tunuri în zorii zilei; Tedeum la patriarhie, ședință solemnă a Corpurilor legiuitoare cu asistența Regelui, a Familiei Regale a Inaltei Regențe, a corpului diplomatic și a armatei; așezarea pietrei fundamentale a catedralei „Mântuirea Neamului”; defilare; dejun de gală la Palatul regal; inaugurarea terenului sportiv dela șoseaua Kissel; match național pentru cupa „Regele Alexandru al Iugoslaviei” între echipele naționale ale Iugoslaviei și României; plecarea avionului „Alba-Iulia” pentru raidul București—Rio de Janeiro cu căpitanul Burduloiu; poemul etnografic-muzical: „România în port, joc și cântare” de Tiberiu Bredicianu la Teatru național.

Ziua de 11 Maiu:

Dimineața la orele 10 jum. concert simfonic la Ateneul român, condus de maestrul George Enescu; la ora 3 după amiază ședință festivă la Academia română; la ora 5 șezătoare artistică cu citiri și recitări din lucrări privitoare la Ardeal și la Unire; la ora 9 reprezentație de gală la Teatrul național cu concursul Operei; pentru marea public se reprezintă poemul etnografic-muzical: „România în port, joc și cântare” de Tiberiu Brediceanu la Arenele romane.

Ziua de 12 Maiu:

La Iași: Primirea Inaltei Regențe și a guvernului; Te-deum la mitropolia Sucevei și Moldovei; ședință festivă la Universitate; punerea pietrei fundamentale a monumentului Simeon Bărnuțiu; desvelirea plăcii comemorative a intrării voluntărilor ardeleni în armata română; hora Unirii; plecarea la București. Pentru cei cari rămân în Capitală; vizitarea Ateneului român, a muzeelor, a parcului Carol ș. a.

Ziua de 13 Maiu:

Ședință festivă a „Ligi culturale” la Ateneul român cu coruri, ora 10 jum. După amiază poemul etnografic-muzical: „România în port, joc și cântare” de Tiberiu Brediceanu, pe Arenele romane; seara, plecare la Cluj.

Ziua de 14 Maiu:

La Cluj: Primirea Inaltei Regente și a guvernului; ședința solemnă la Universitate; banchet la primărie; inaugurarea parcului național; reprezentație de gală la Teatrul național sau bal; plecarea la Alba-Iulia.

Ziua de 15 Maiu:

Serbări generale în toată țara. La Alba-Iulia: 101 lovituri de tunuri în Alba-Iulia și în toate garnizoanele din țară; primirea Familiei regale, a Inaltei Regente și a guvernului; Te-deum în biserica încoronării; scurtă ședință solemnă în sala Unirii; cortegiul alegoric-istoric; defilare armata, corpul voluntarilor, studenții academici, Românii din America cu drapelul lor; banchete și masă populară; expoziția specificului ardelenesc; serbări populare; plecare la București.

Ziua 16 de Maiu:

Seara, bal de gală la Cercul Militar, București.

— **București—New-York.** Cu prilejul sărbătorilor comemorative ale Unirii din Maiu, aviatorii noștri p'ânuesc un raid mondial purtând tricolorul românesc peste țări și mări. Căpitanul Burduoiu și locotenentul Iacobescu vor pleca cu avionul străbătând văzduhurile spre Tunis, Dakar, Port-Natal, peste Atlantic și vor poposi la Rio de Janeiro; de aici apoi peste Brazilia, peste Mexic, la Washington, New York, coloniile românești din Statele-Unite și Canada.

Vor vedea Românii de pretutindenea fălăind tricolorul românesc vestind lumii gloria unui popor mare și sărbătoarea unirii unui neam ce se afirmă tot mai mult în învălmășagul luptei dintre popoarele lumii.

— **Un explorator român la Polul Nord.** Un tânăr explorator român Dl. Constantin Dumbravă a atras asupra sa atențiunea oamenilor de știință din America. Dl C. Dumbravă a petrecut patrusprezece luni în apropierea Polului Nord studiind curenții anti-ciclonului de nord explorând și împrejurimile Groenlandei. La 10 Martie c. a ținut în Chicago două conferințe însoțite de rulara filmului luat de explorator în Groenlanda. Iată ce scrie ziarul America despre experiențele meteorologice făcute de acest explorator român:

„Dacă plecarea expediției d-lui Dumbravă n'a fost trâmbitată lumii de presă, nu putem spune că și reînțorcerea ei a întâmpinat aceiași receală. Când scriu aceste rânduri am în fața mea mai multe tăieturi din ziarele americane, între care și o pagină întreagă din pre-

tențiosul ziar „The Philadelphia Inquirer” din 24 Feb. În această pagină se povestește pe larg prin câte greutăți și primejdii au trecut cei din expediția d-lui Dumbravă și ce rezultate a avut, după patrusprezece luni această expediție. Datele culese sunt de un neprețuit folos cunoștințelor meteorologice.

D. Dumbravă a reușit să soluționeze enigma curenților așa ziși anti-ciclonici, cari sunt originea atâtor groaznice furtuni și uragane ce desrădăcinează pomii și smulg din temelie casele.

Un alt obiectiv al expediției a fost să se cerceteze dacă e posibil de a se clădi acolo, în Groenlanda, acolo unde-i leagănul tuturor vânturilor distrugătoare, o stațiune meteorologică, așa ca să putem fi preveniți de apropierea furiei ciclonului.

D. Dumbravă e sigur că o astfel de stațiune meteorologică se poate clădi acolo și că prin mijlocul ei am fi înștiințați cu 24 ore despre venirea ciclonului. Este de o mare importanță de a ști drumul luat de acești curenți ducători de groază și dezastre. Lumea s'ar pregăti ca să înfrunte furia, ori ar părăsi regiunea amenințată.

Expierențele d-lui Dumbravă fac obiectul admirației presei americane.

— **Moartea Mareșalului Foch.** În dimineața zilei de 20 Martie s'a stins din viața celui mai glorios militar al Franței, eroul războiului mondial, care a condus la biruință dreptul contra forței.

Prin reprezentații tuturor partidelor poporul român a adus omagiul său Marelui Comandant. În vorbirea sa d. prim-ministru Iuliu Maniu, între altele, a spus:

„Națiunea română și guvernul ei, se închină încă odată înaintea neperitoarei glorie franceze reprezentată atât de falnic prin persoana dispărutului Mareșal Foch, simbol al acestei glorie care n'a însemnat numai înălțarea întregii omeniri ci împreună cu ea și desrobirea neamului românesc, prin realizarea pe veci a unității sale naționale.

Națiunea română se folosește și de această tristă și dureroasă ocaziune să arate indisolubilele legături sufletești și de sânge cu marea și glorioasă națiune franceză, care a purtat înainte facla civilizației și a ideii de libertate de care ne putem bucura și noi prin vecinica noastră unire.”

România a fost reprezentată la funerariile mareșalului Foch prin următoarea delegație: dl general Cihosky ministru de războiu, reprezentând guvernul; General Pre-san, gen. Samsonovici, șeful marelui Stat Major; Colonel Ionescu-Munte aghiotantul regentei; și o delegație de deputați.

— „Crestinii Sf. Ioan Botezătorul“ este numele unei secte descoperită în Egipt. Aderenții acestei secte „mandeeni“, cum se numesc ei, susțin că Mesia cel adevărat nu a fost Cristos, ci Sf. Ioan Botezătorul, care n'a fost înainte mergetărul Domnului Cristos, ci din contră a fost un dușman al lui Cristos pe care l'a combătut cu energie.

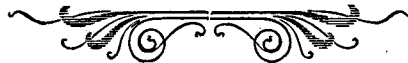
Biata minte omenească de câte rătăcirii se leagă dacă odată și-a pierdut busola credinței.

— † Văd. Iuliana Pop, mama Mgr. Dr. Grigorie Pop, canonic diecezan, — căruia și pe aceasta cale îi transmitem condoleanțele noastre, — a încetat din viață la 17 Martie c. în al 75 an al vieții sale. Inmormântarea a avut loc în 19 Martie c. din capela cimitirului Rulikowsky.

O deplâng numeroase rudeni. Să-i fie partea cu dreptii.

CUPRINSUL :

- I. P. S. S. Dr Valeriu Traian Frențiu : Pastorală de Paști.
Nif. : Gânduri de Paști.
Ioan Turdean : Sărbătoarea Invierii.
Dr. Grigorie Pop canonic : Chestiunea romană.
X. : Sărbătoarea Paștilor și Calendarul la Evrei.
Pr. Ioan Fântânaru : „Unirea Poporului“ în pastorația noastră.
— Un ceas de priveghere.
— Criza Ortodoxiei române.
— Un apel.
— Cronici.

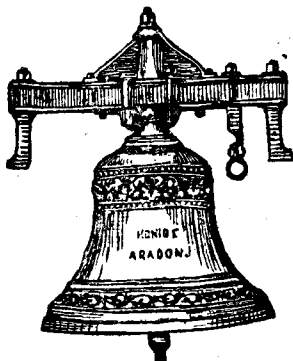
HÖNIG FRIDERIC A R A D

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pe ru clopote pelângă gar : fă mare și cu prefixar a precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Condițiuni avantajoase de plată.

TIPOGRAFIA

ATENEUL S. A.

Instalațiuni moderne.

Dacă aveți nevoie de orice tipărituri, cărți, reviste, ziare, cereți ofertă dela firma noastră. Ecea mai avantajoasă!

ORADEA

Bul. Reg. Ferd. 36.

TELEFON 7-54

